

ΙΣΤΟΡΙΑ Ε' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Στα Βυζαντινά Χρόνια

19. Οι Βυζαντινοί και οι Άραβες

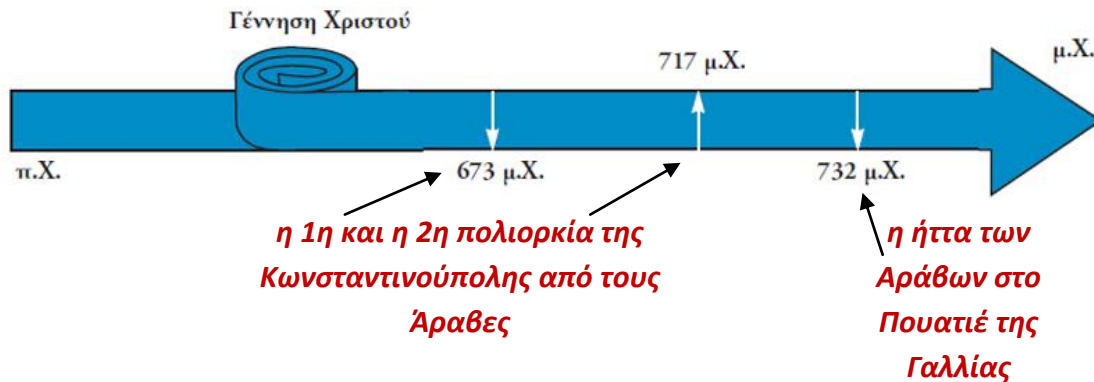
Εγχειρίδιο για μαθητές, γονείς και δασκάλους...

Επιμέλεια: Ζαχαρένια Δρακάτου

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

19. Οι Βυζαντινοί και οι Άραβες

Οι Άραβες προσπαθούν να καταλάβουν εδάφη της Μικράς Ασίας και να εγκατασταθούν στην Ευρώπη. Συναντούν την αντίσταση των Βυζαντινών και αλλάζοντας πορεία περνούν από τη βόρεια Αφρική στην Ισπανία.

Χρόνος: τέλη 7ου και αρχές 8ου μ.Χ. αιώνα

Πρωταγωνιστές: Βυζαντινοί, Άραβες, Λέων Γ' Ίσαυρος, Κάρολος Μαρτέλος, Νικηφόρος Φωκάς

Λέξεις-κλειδιά: Δαμασκός, «υγρό πυρ», Πουατιέ της Γαλλίας

Λεξικό:

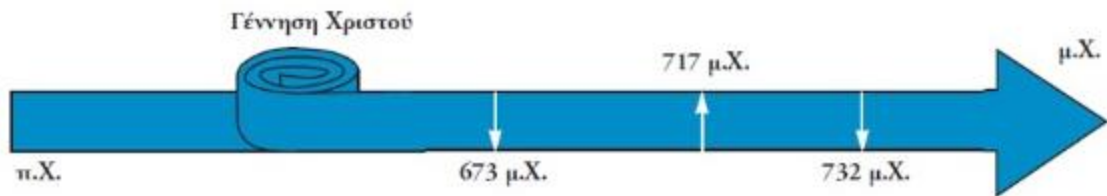
Πυρηναία: Οροσειρά ανάμεσα στην Ισπανία και τη Γαλλία.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

Το μάθημα με πλαγιότιτλους

19. Οι Βυζαντινοί και οι Άραβες

Οι Άραβες προσπαθούν να καταλάβουν εδάφη της Μικράς Ασίας και να εγκατασταθούν στην Ευρώπη. Συναντούν την αντίσταση των Βυζαντινών και αλλάζοντας πορεία περνούν από τη βόρεια Αφρική στην Ισπανία.

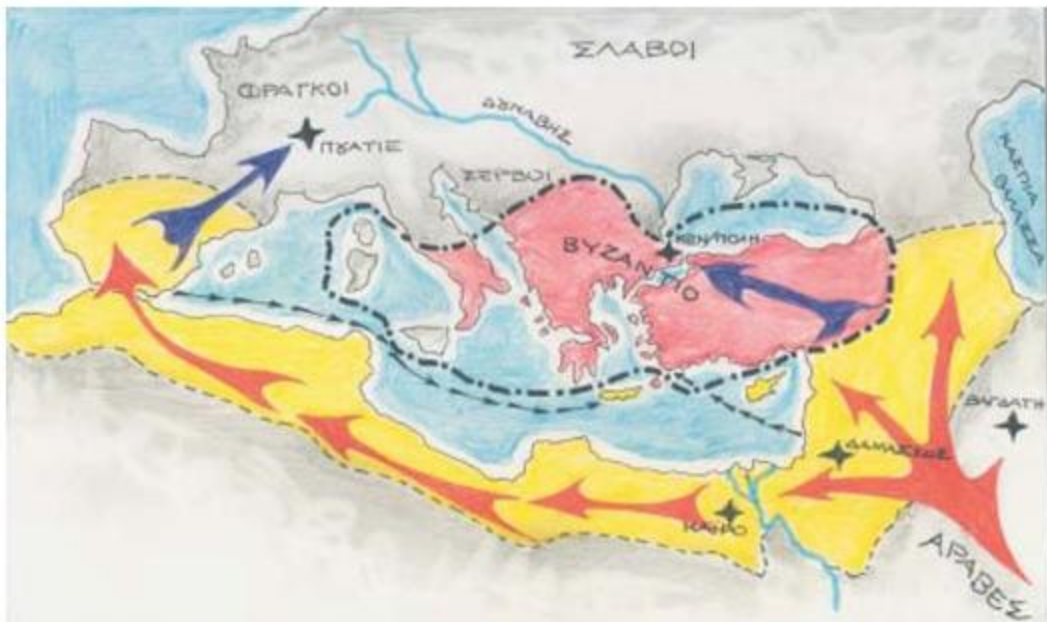

Η προέλευση των
Αράβων και η
πρωτεύουσά
τους

Οι πρώτες
κατακτήσεις και
ο σκοπός τους

Οι μακροχρόνιοι πόλεμοι ανάμεσα στους Πέρσες και τους Βυζαντινούς εξάντλησαν και τα δυο κράτη. Το γεγονός αυτό εκμεταλλεύτηκαν οι Άραβες. Μέσα σε λίγα χρόνια επεκτάθηκαν από την άγονη Αραβία και κατέλαβαν πολλές περσικές και βυζαντινές περιοχές. Έκαναν πρωτεύουσά τους τη Δαμασκό της Συρίας κι έγιναν διαρκής κίνδυνος για το Βυζάντιο.

Με στόλο, κατέλαβαν την Κύπρο, τη Ρόδο και άλλα νησιά του Αιγαίου ανοίγοντας θαλάσσιο δρόμο για την Κωνσταντινούπολη. Η κατάκτησή της, άλλωστε, ήταν ο μόνιμος σκοπός τους. Με πολύ στρατό και στόλο προσπάθησαν να καταλάβουν τη βασιλεύουσα η οποία δύο φορές¹ βρέθηκε ζωσμένη από στεριά και θάλασσα.

1. Χάρτης που απεικονίζει τις κινήσεις των Αράβων και τις περιοχές που αυτοί κατέλαβαν στην Ασία, την Αφρική και την Ευρώπη.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

Το Βυζαντινό κράτος και οι γειτονικοί λαοί

Το «υγρό πυρ»

Ο αυτοκράτορας **Λέων Γ' ο Ίσαυρος** και οι πολιορκημένοι Βυζαντινοί πέρασαν δύσκολες ώρες και αντιστάθηκαν γενναία. Τη νίκη όμως τους έδωσε το «**υγρό πυρ**», το οποίο αποδείχθηκε ανίκητο όπλο στα χέρια τους. Μ' αυτό έκαψαν μεγάλο μέρος από το στόλο των Αράβων, τους ανάγκασαν να λύσουν την πολιορκία και να επιστρέψουν νικημένοι στα εδάφη τους.

2. Με το «υγρό πυρ» νίκησαν τους Αραβες οι Βυζαντινοί.

Οι κατακτήσεις των Αράβων στη Δύση

Παρά την αποτυχία τους αυτή, όμως, οι Αραβες δεν απογοητεύτηκαν. Στράφηκαν δυτικά, κατέλαβαν την Αίγυπτο, την Καρχηδόνα και, σχεδόν χωρίς αντίσταση, στις αρχές του 8ου αιώνα, πέρασαν στην Ισπανία. Από εκεί, αφού οργανώθηκαν καλύτερα, διάβηκαν τα Πυρηναία¹ και προσπάθησαν να περάσουν στην Ευρώπη από το δρόμο της Δύσης. Οι συνασπισμένοι Φράγκοι όμως, με αρχηγό τον **Κάρολο Μαρτέλο**, τους νίκησαν στο **Πουατιέ της Γαλλίας** και τους ανάγκασαν να επιστρέψουν στην Ισπανία (732 μ.Χ).

3. Αναπαράσταση βυζαντινής βαλλίστρας υγρού πυρός (Μουσείο Τεχνολογίας, Θεσσαλονίκη)

Η αντεπίθεση των Φράγκων

Μετά τις ήττες αυτές, στην Κωνσταντινούπολη και στο Πουατιέ, οι δρόμοι των Αράβων προς την Ευρώπη έκλεισαν οριστικά.

Το τέλος των Αράβων

- Με ποιες μάχες τα ευρωπαϊκά κράτη αντιμετώπισαν τις επιθέσεις των Αράβων;
- Με ποιο όπλο οι Βυζαντινοί αντιμετώπισαν τους Αραβες; Ήταν σημαντικός ο ρόλος του στην έκβαση των πολέμων;

4. Υγρό πυρ

4.α. Βυζαντινοί εξακοντίζουν «υγρό πυρ» κατά εχθρικού πλοίου.

Μικρογραφία από βυζαντινό χειρόγραφο (Μαδρίτη, Εθνική Βιβλιοθήκη).

«Το υγρό πυρ ήταν εφεύρεση του Σύρου μηχανικού Καλλίνικου. Η παρασκευή του ήταν κρατικό μυστικό κι ακόμη δεν ξέρουμε ακριβώς από τι και πώς φτιαχνόταν. Φαίνεται πως ήταν ένα εύφλεκτο μίγμα από θειάφι, πίσσα, νίτρο, φώσφορο κ.ά. Όταν αναφλεγόταν δεν έσβηνε ούτε στο νερό. Το εξακόντιζαν με μακρικούς σωλήνες, τα σιφόνια, ή το πετούσαν, μέσα σε πήλινα δοχεία, με βαλλίστρες και καταπέλτες από τα πολεμικά πλοία, τους δρόμους.

Για πολλούς αιώνες το «ελληνικό πυρ», όπως αλλιώς το έλεγαν, ήταν ακαταμάχητο όπλο στα χέρια των Βυζαντινών. Η παντοδυναμία του κράτησε ως τον 12ο αιώνα, που ανακαλύφθηκε η πυρίτιδα και τα πυροβόλα

όπλα».

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!